

05

A

1302

DISPUTATIO JURIDICA
UTILISSIMAM ET
COTTIDIANAM DE PRIO-
RITATE ET CONCURSU CREDITORUM
materiam tam secundum jus Civile quam
Saxonicum succinctè exhibens.

Quam

ADJUVANTE DEO

*Ex autoritate & permisso Amplissimorum Jctorum in
florentissimâ Academiâ SALANA,*

SUB PRÆSIDIO

Amplissimi & Consultissimi Viri,
Dn. DOMINICI ARUMÆI JCTI
eximii, Antecessoris publici, nec non dicasterii
provincialis ac Scabinatus Adfessoris solertissimi
Præceptoris sui summè honorandi.

*Publica censura in Jctorum Auditorio
exponet*

GEORGIUS DASENIUS ROSTOCHIO-
MEGAPOLITANUS,

Ad diem ³ 2. Decembr. Anno 1614.

J E N Æ,

TYPIS HENRICI Rauchmauls.

Viris Clarissimis & Consultissimis,

Dn. CHRISTOPHORO LUCOVIO } J. U. Do-
Dn. CHRISTOPHORO GERDES } ctorib.

UT ET

Viris Præstantissimis & Eruditissimis,

Dn. REINHOLDO DETHLEVIO Dithmarso,

Dn. GOTHOFREDO VOLHARDO Dresdensi,

Dn. GEORGIO à Buggenum Oldenburg. Fris.

Dn. PETRO ANDREÆ Blansdorff Dresdensi,

Dn. NICOLAO Eggebrecht Wismar. Megapol.

J. U. Candidat. & Studios.

Fautoribus & amicis suis fraternis

Disputationem hanc publicam

*In singularis affectionis signum, & continuandæ
amicitiæ causam*

inscribit

Georgius Dasenius Rostoch.

A. & Resp.

05 A 1302

Positio I.

Vod *Imper. Justin. in pr. l. un. C. de rei uxor. act.* totum rei uxoriæ jus, quod impofterum valere debeat, in unum tramitem redigens, inquit; Rem in præfenti non minimam aggredimur, fed in omni penè corpore juris effufam; idem de hac noftra prioritatis materia meritò dici potefi; cum non folùm hoc ipfum rei uxoriæ jus nobis exhibeat, fed etiam de pignoribus, jure fifci, pupillorum & aliorum tractet, ac per totum Juris Corpus ferè fparfa fit, unde difficultatem in fe contineat maximam, quæ fanè animum noftrum ab inffituto facile avertere poffet, ni ipfa utilitas, quæ ex hac materia elucet fingularis, contrarium nobis fuafiffet, & calammum in man^o fumere autor fuiffet. Quam frequentiffimè n. hodierno tempore inter creditores de prioritare lites oriuntur, cum mercatores vel decoctores, qui non unum aut duos, fed plures habent creditores, quibus omnibus in folidum fatisfacere non poffunt, labefactata fide aufugiunt, quotidiana teftatur experientia, & tribunalia omniaq; judicia, in quibus hujusmodi lites quotidie decidendæ veniunt, comprobant: Quare ipfa fe fatis oftendit, & proinde commendatione non indiget *l. 1. ff. de reftit. in integr.* Quamvis a. quæ quotidiana funt, plenius tractanda funt, *l. legavi 25. de liberat legat*; nos tamen hac vice materiam hanc fatis latam & difputabilem (nam omnia thefibus comprehendere non poffunt) brevioribus & arctioribus metis includemus, & quid circa illam in fingulis juris fit, publico examini Lconicè exponemus.

A 2

2. Cùm

2. Cùm autem verborum prior, rerum potior ratio haberi debeat, imprimis cum *Jcto Ulpian. in l. 1 ff. de reb. credit.* è re esse existimamus, priusquam ipsam rem aggrediamur, paucis significationem creditoris attendere, ut vitetur vocabuli æquivocatio, *πολύσημον* enim est & tripliciter in jure nostro consideratur. Latissimè sumpto vocabulo Creditoris, dicuntur ii creditores, qui rei vindicationem habent, *l. pecunia 178. §. fin. ff. de V. S. l. si ventri 9. §. 2 ff. de privil. credit. l. is cui 42. §. 1. ff. de O. & Act. Facit l. 1. ff. de compensat.* ubi compensatio dicitur debiti & crediti inter se contributio; cùm tamen compensatio non tantùm in actione personali sed etiam reali locum habeat. *l. ult. C. de compensat.* & hi improprie & *καταχρησικῶς* creditores appellantur; nam creditores dicuntur, quibus aliquid debetur; at iis non debetur, quia id quod nostrum est, deberi nobis non potest propriè loquendo. *Dd. in pr in verb. debetur. Inst. de Action.* cùm amplius id acquirere non possumus. *§. sed si rem 10. Inst. de legat. §. sic itaq; 14. Inst. de Action.* sic minus propriè dicitur creditor is, cui absque fide & contractu interveniente, ex qualibet causa quid debetur, utputa ex delicto. *l. ut si 12. ff. de V. S.* item ex legato fideicommissio. *l. 1. C. de reb. aut. jud. poss. l. legatorum 1. §. 11. ff. ut legat. seu fideicommiss. serv. caus. cav.* Latius seu generaliter sumitur pro eo, cui ex quacunq; actione ex qualibet causa descendente vel persecutione, vel jure civili sine ulla exceptionis perpetuæ remotione vel honorario, vel extraordinario, sive in diem vel sub conditione quid debetur. *l. 10. & seqq. ff. de V. S.* & omnes eos comprehendit qui fidem alienam in contractu aliquo sequuntur, recpturi aliquid ex eo. *l. 1. ff. de reb. cred.* Specialiter & magis propriè dicitur creditor is, qui pecuniam tantùm credidit. *l. mutuum 2. §. 1. ff. de reb. credit. l. qui 34. ff. Mandat. l. si ventri 9. §. 2. ff. de privil. credit. l. ult. §. licentia 10. C. de jur. deliber.*

3. Nos hic creditorem accipimus non solùm eum cui ex mutuo, sed ex quacunque causa quid debetur, sive ex vero contractu, sive ex q. sive ex delicto sive ex q. obligatio originem

ginem ducat, qui ut in possessionem mittatur, postulare potest. *Videatur Gædd. ad l. 10. & seqq. ff. de V. S.*

4. Prioritas creditorum definitur, jus, quo alter alteri in solutione præfertur. Venditis enim bonis ob æs alienum, discrimen creditorum habendum est, ut qui potius jus habent, potiores quoque in solutione habeantur. Concursum est jus, quo in tributum, pro rata ejus quod debetur, sine ulla prærogativa, vocantur. *l. procuratoris. 5. §. planè. ff. de tribut. act. l. 6. C. de bon. aut. pud. poss.*

5. In constituendis ordinibus creditorum, Autores qui hanc materiam tractant, diversimodè variant, alii enim plures, alii pauciores ordines ponunt. Nos potissimum ductum constitutionis Elect Sax. 28. part. 1. tanquàm filium Ariadnes sequemur, septem q. classes constituentes. Quorum prima illorum erit, q. omnibus aliis potiores sunt. 2. Altera: hypothecariorum cum privilegio exigendi, h. e. q. simul privilegio vallati sunt. 3. Hypothecariorum tantum. 4. Personaliter privilegiatorum tantum, sed præ cæteris eminentiù. 5. Arrestantiù. 6. Reliquorum personaliter privilegiatorum. 7. Chirographariorum & simplicium personalium creditorum. Hic enim ordo præscriptus in *d. constit. p. 1.* in Saxonis regionibus omnino attenditur, & licet omnes species, singulorum generum exactè ibi non ponantur, hoc tamen ex jure civili supplendum est. Quemadmodum enim Medico primum natura & dispositio corporis ægrotantis diligenter intuenda est, antequam medicinam quam ex arte sua depromit, adhibeat; ita quoque Jcto prius consuetudinem, fori & judicii inquirendam esse, antequam jus commune scriptum adhibeat, monet *Muller. ad d. constit. 28. Elector. Saxon. num. 59.*

6. Sciendum autem est *d. constit. 28.* tantum loqui de iis creditoribus, quibus ex bonis obæratum sive adhuc vivat, sive defunctus sit, satisfaciendum est, non autem de iis qui habent jure realia domini vel q. & rem vel pecuniam suam apud debitorem suum adhuc extantem vendicant. *l. 1. ff. & C. de Rei vindic.* cujusmodi sunt commodatarii & depositarii, nã ii do-

minium non transferunt *l. rei commodat. 8. cum l. seq. ff. commod. l. licet. 17. §. 1. ff. deposit. & citra omnem concursum indistinctè omnibus in re deposita & commodata præferuntur. l. si ventri. 9. §. 2. ff. de privil. credit. l. si hominem. 7. §. 2. ff. de pos. l. penult. C. deposit. hocque totum facit jus domini quod in re habent. l. procurat. 5. §. sed si ff. de tribut. act. l. deposui. 38. in pr. ff. de pecul. l. si filius. 14. & l. cum fundus. 31. §. 1. si cert. pet. N. 91. c. 1. vers. unumquemq³. Res enim sua nemini auferenda est. l. id quod ff. de R. J. l. si 23. C. de jur. doc.*

7. Egregiam circa depositarium adfert *Beneven. Stracha in tr. de decoct. tit. Qui pot. in bon. decoct. hab. n. 2. ex Paul. Castr. in d. l. si ventri. §. 2. & d. l. 7. §. 2. ff. deposit. distinctionem notatu dignam & in dd. ll. fundatam. Aut deponens rei depositæ dominium non transtulit, ut quia forsitan pecuniam in sacculo deposuit, & is omnibus creditoribus sive realia sive personalia privilegia habentibus, in illa re deposita, quando extat, præferatur, & hoc ob dominium quod in re habet. d. l. si ventri 9. §. 2. vers. si tamen nummi. d. N. 91. c. 1. & vers. unumquemq³. Aut deponens dominiū rei depositæ transtulit in capientem, etiamsi pecunia vel res reperiatur in bonis decoctoris, tamen de ea, ut de aliis ipsius bonis judicatur, abiit enim in creditum *l. procuratoris. 5. §. sed si. de tribut. act.* aliud autē est credere, aliud deponere *d. l. ventri. §. in bonis*; & hoc casu inquiritur, an deponens usuras perceperit, & tunc dubio procul mutuū potius est, quā depositum, & non separatur à reliquis creditoribus, quia usuras accipiendo privilegium amisit *d. §. 2. l. 9.* Et hoc in casu accipienda est *l. Lucius 24. & l. die. 25. §. 1. ff. deposit.* Quod tamen secundum *Strachham. d. loc. num. 3.* limitandum est in pupillo per *l. qui nominibus. §. 1. ff. de administ. & peric. tut.* Ratio est: quia duplici de causa privilegium extitit concessum, quia scilicet depositarius, & quia pupillus; Unde si una deficiat depositi, alia remanet, quia pupillus *d. §. 1.* Aut res deposita non extat, vel quidem extat, sed ejus dominium est translatum, & tunc si non accepit usuras, hypothecarii ob jus reale præferuntur, *d. l. procuratores 5. §. planè. ff. de tribut. act.* Aut alii personaliter*

naliter magis privilegiati adsunt, & ipsi hoc in casu potiores sunt deponenti, *d. l. si ventri. 9. §. 2.* aut tales non adsunt, & tunc inter alios personaliter privilegiatos potior erit deponens. *d. l. si hominem 7. §. 2.* & ad quartam classem pertinet. *Strach. d. loc. nu. 3.* Ex hac distinctione corrumpit pugna *d. l. 7. §. quoties 2. & d. l. si ventri. 24. §. 2.* Quam etiam approbat. *Consult. const. Saxon. part. 3. quest. 7. n. 5.*

8. Quid si plures depositarii concurrunt, num ordo spectatur, an verò simul omnium ratio habetur? simul pro rata admittendos esse, non considerata temporis prioritate existimamus per *d. l. 7. §. ult. ff. deposit.* nisi alter usuras acceperit, is enim habetur ac si depositi titulum non haberet *d. l. Lucius 24. de posit.* ac probat *Salicet. in l. fin. C. deposit.* Quam limitationem extendunt nonnulli ad alios quoque creditores, ut pluribus concurrentibus, hi qui gratis mutuo dederunt, aliis fœneratoribus, quantumvis sint tempore anteriores præferendi sint. *Bl. in d. l. fin. & alij.* Quos refutat *Strachha. d. loc. num. 4. per l. Lucius 18. ff. qui pot. in pignor.* ubi is potior est, non tantum sortis sed etiam usurarum nomine quæ accesserunt. Cui ad stipulamur.

9. Quæritur hic etiam haut inconvenienter: An venditor fidem habens de pretio & tradens rem, ea adhuc extante concurrat cum aliis creditoribus, an verò habeat prælationis beneficium? Respondemus quod non: Exceptis duobus casibus; nisi aut possessionem saltem tradiderit, dominium autem donec integrum pretium solvatur, sibi reseravit per *d. l. 5. §. sed si 18. ff. de tribut. act.* potest enim tunc venditor rei venditæ tanquam adhuc suæ incumbere, & ceteros creditores quodammodo cogere, ut vel exsolvant quod residuum est, si rem planè consequi velint, aut recipiant quod exsolutum est, ab eaque penitus abstineant. Et hoc in Marchia usitatum esse testatur *Kopp. in suis decis. q. 28. num. 3.* Aut in re vendita hypothecam sibi in principio cōtractus ante traditionem vel saltem in ipsa traditione expressè constituit. *l. licet 7. C. qui pot. in pignor.* & hoc casu verum est venditores creditoribus anterioribus
etiam

etiam hypothecas habentibus præferri, cum hac ratione venditor causas pignoris omnium creditorum prævertit, quibus res priusquam esset in bonis debitoris non potuit teneri; si autem post traditionem factam & undique perfectam venditionem talem hypothecam constituat, aliis creditoribus habentibus anteriores hypothecas non præjudicat, statim enim emptori dominium est quæsitum, & jus creditoribus anterioribus acquiritur, unde in præjudicium eorum tale pactum adijcere non potest. *arg. l. quod nostrum ff. de R. 7. Strach. d. loc. n. 6.*

10. Mulier quoque ratione domini indistinctè præferatur omnibus aliis in bonis paraphernalibus adhuc extantibus. *l. 1. C. de privil. fisc. l. ob maritorum 2. C. Ne uxor. pro mar. l. 1. C. Ad l. Jul. de vi publ. l. res 24. C. de donat inter vir. & uxor.* Si vero maritus illas res consumpsit, similiter hac prærogativa mulier non gaudet sed tantum habet tacitam hypothecam absq; prælatione *l. fin. C. de pact. convent. l. ubi adhuc. C. de jur. dot.* & hanc esse communè & in Camera receptam sententiã testatur. *Mynsing. 5. observ. 4. & 6. obs. 45. numer. 1. & 2.* atque ita cum cæteris concurret & ad tertiam classem refertur.

11. Sic dominium rei furto ablatae apud eum cui furtum factum est, manet, nec per furem intervertitur, cum ei vindicatio competat. *l. si pro fure. 7. §. 1. de condict. furt. l. ancilla. 12. C. de furt. §. fin. Inst. de oblig. ex delict. quæ semper dominium præsupponit. l. si ego. 9. ff. de jure dot. unde res furtiva ei ante omnes creditores indistinctè restitui debet; per text. expressum in constitut. Imperat. Criminal. artic. 157. & seq. & iniquè à quibusdam magistratibus retinetur. Arg. l. si captiv. 20. §. 1. ff. de captiv. & postlim. Ratio est, quia dominus rei nihil admittit ac proinde propter delictum furis re sua privari non debet. Arg. l. sancimus. C. de poen. An autem quando res furtiva consumpta est, bona furis pro re furtiva ablata tacitæ hypothecæ jure nexa sint eleganter tractat *Beutherus in part. 2. Von der prælation & c. quest. 15. quem vide.* Nos, cum in toto jure hoc non reperiatur expressum, & re furtiva extincta, realis quoque extincta sit persecutio, negantium sententiæ subscribimus,*

mus, ita tamen ut actione personali ex delicto obligatus maneat, & ad æstimationem rei ablatae simul teneatur *per d. const. crimin. Imperat. art. 157. & seq.* cujus obligationis personalis causa juri reali & hypothecæ potior esse nequeat. *l. eos. C. qui pot. in pign. l. plus cautionis. de R. 7. Diff. Beuther, alleg. loc.*

12. Præterea heres in petitione hereditatis aliis creditoribus omnibus præfertur. *l. fin. §. donec. C. de jur. delib.* est enim heres dominus. *§. fin. Inst. de her. qualit. & diff. & dominiū à defuncto in heredem continuatur. l. 11. ff. de liber. & posth.* tenetur tamen postea heres creditoribus defuncti satisfacere & quidem in solidum etiã ultra vires hereditarias nisi beneficio inventarii hereditatem adierit, tunc enim non plus tenetur solvere. *d. l. fin. §. etsi præfatam. C. de jur. delib. Dissentire videtur jus Sax. lib. 1. art. 6.*

13. Denique debitor pignoratitius, si debitum solverit, & res oppignorata adhuc penes creditorem sit, sub hoc ordine creditorum rectè computatur, nam dominus manet, etiam si illud creditori tradat. *l. rescriptum. ff. de distract. pign. l. quid si. §. pignori. ff. de Edilit. edict. l. generaliter. ff. qui & à quib. man. l. pignus. C. de pignor. act.* Idem de aliis casibus statuendum, prout sunt in *l. filiusfam. l. cum fundus. §. servum. vers. quoad peculias ff. si cert. petat.*

14. Hæc de creditoribus extra concursum & qui rerum domini sunt, resq; suas inter bona debitoris repertas quasi præripiunt. *l. 1. C. de privil. fisc.* dicta sufficiunt, nunc creditores in ipso concursu secundum classes in thesi §. constitutas ordinè considerabimus.

Classis I.

15. Prima Classis; ut dictum, est eorum qui omnibus aliis in concursu præferuntur; & in *d. const. 28.* principem locum obtinent sequentia quinque debira. Mercedis Domesticorum, Impensæ funebres, sumptus in ægroti curationem facti, debita fiscalia h. e. quæ vectigalium aut tributorū nomine magistratui debentur;

B

debentur;

debentur; & deniq; pecunia quæ moribus Saxonis ex distractione rei hereditariæ divisim pensionibus solvi debet. Hisce quinq; debitis ex jure civili duo adhuc aggregamus, nimirum debita Primipilaria, & eum qui ad emendam aliquam rem, præsertim militiam pecuniam dedit mutuo, adjecto in continenti expresso pacto, ut res illa emptæ pro debito pignori obligata sit. De his ordine agemus.

16. Primò in hac classe prima ponuntur Mercedes Domesticorum, sive ministrorum, *Das Stedlohn / d. const. 28. in pr.* Cujusmodi mercedes etsi de jure civili nullum privilegium habeant, teste *Hart. Pist. lib. 1. q. 8. n. 2.* vigore tamè dispositionis juris Saxonici *in art. 22. lib. 1. Sandr. Sibi gloss. lat.* ubi dicitur *Von dem Erbe sol man erstlich dem Gesinde geben ihren Lohn. d. const. 28.* hujusmodi prærogativam domesticis cõcedit, ut omni æri alieno etiã impensis funebribus præferantur, licet nec privilegii nec pignoris expressè mentionem faciat, ne verba constitutionis elusoria reddantur. *Kopp. d. quest. 28. n. 14.* Cum quo consentit jus divinum *Levit. 19. v. 13. Dent. 24. v. 14. Malach. 3. Tob. 4. v. 15. cap. fin. Epist. Jacob. v. 4. Syr. c. 35. n. 27.*

17. Ut a. privilegium hoc competat, non tantum requiritur, ut merces sit promissa, sed etiam præcipuè, ut tempore mortis sit domesticus, h. e. in ædibus & servitio defuncti repiatur. *Dasß er an seinem Brot diene / iuxta gloss. in d. art. 22. in verb. Zren verdienten Lohn.* Primùm requisitum quod attinet, mercedem esse promissam, existimat *Hart. Pist. d. q. 8. lib. 1. n. 7.* hoc sine alia probatione præsumi, cum non verisimile sit quæ operas suas gratis locasse. *arg. l. cum de indebit. C. de probat. ideoq; hoc casu alleganti, quæ gratis inserviisse incumbet probatio, præsumptio n. regulariter ab onere probandi quæ relevat idq; in adversarium transfert. l. si ve possidetur. C. de probat. l. ab ea. ff. eod. l. fin. in pr. Quod met. caus.* De quantitate a. mercedis in defectum probationis statuitur juramento ministri. *d. art. 22. verb. Vorleuchnet man inen / Secundum requisitum aliter quæ per juramentum probari debet. Hart. Pist. d. q. 8. n. 8.* Ex hoc secundo requisito concluditur, ad Advocatos aut alios quorum opera extraordinariè conducta est, hujusmodi sunt, opifices, manuatii, sartores, sutores. *d. const. 28.* non esse extendendam; ne

verba constitutionis ultra mentem electoris in infinitū exten-
dantur; arg. l. qui constitutū ff. de milit. test. Similiter & hoc privi-
legium exspirat, si mercedis tanquā creditæ pecuniæ nomine
minister usuras à domino accipiat, (q̄ apud mercatores non-
nunq̄ accidit) tunc n. merces illa transit in mutuū. arg. d. l. si ven-
tri 9. §. 2. ff. de privil. credit. ubi cōmuniter Dd. dicunt, accipiendo
usuras privilegiū amitti. Et in hanc sententiā p̄nunciatū esse in
scabinatu Lipsensi restatur Muller. ad d. const. 28. n. 9. Quā etiā se-
cuti sunt in p̄nunciando Witebergenses. Atq; hoc privilegiū
circa mercedes & debita ministrorū, ut aliis creditoribus omni-
bus siue hypothecas siue personalia privilegia habentibus præ-
ferantur, etiam in Marchia peculiari constitutione in tit. Von
Erbfällen/in pr. introductū esse, attestatur Kopp. in d. q. 28. n. 13.

18. Habet locū hoc privilegiū nō tantū defunctis dominis, sed
etiā viventibus, si facta executione bona ipsorū propter debita
possideātur, & ita usu observari inquit Muller. ad d. const. 28. n. 6.

19. Secundū locum in h. classe obtinent, impensæ funebres,
Was auff des verstorbenen schuldeners begräbnis auffgangen.
d. const. 28. quæ omni æri alieno etiam de jure communi præfe-
runtur per textum expressum in l. pen. ff. de religios. & sumpt. l. fin. §.
in computatione C. de jur. detib. l. quasi 2. ff. de privil. credit. Et si v.
Dd. eum qui in funus impendit, chirographariis tantūm po-
tiores existiment, ut & Neguzant. in tr. de pignor. in hypoth.
memb. 2. part. 5. n. 28. & Vital. de Camban. in tr. Clausull. claus. Et
specialiter n. 7. eò inclinent, quod tacitam saltem hypothecam
non expressam habenti præferatur; tamen Meyrer. sententia in
lib. 2. tit. 2. de preferent. credit. tanq̄ humanior & religiosior p̄pter
utilitatem publicā, ne cadavera humana diu insepulta jaceat. l.
si qs 12. §. 3. ff. de religios. & sumpt. q̄ statuit ante omnes creditores
nullo respectu habito expressæ vel tacitæ hypothecæ tales expē-
sas deduci debere, magis arridet p̄ text. jam allegatum. Satis clarū
in l. pen. ff. de religios. sumpt. Cum qua sententia d. const. 28. transit.

20. Quid autem impensarum nomine hic veniat descri-
bitur in l. 14. §. funeris causa. 3. cum seq. & l. funeris. 37. ff. de reli-
gios. & sumpt. ubi quod in ipsum defunctū impenditur, utpote

custodia, unctio, & vestitus cadaveris, locus sepulturæ, & quæ præterea adhibentur solemnia Christiana, funeris causa tantum factum videtur. Igitur non improbabiler quis dubitare potest. An etiam ea quæ in vestes lugubres ministrorum, ut fascias sericas & pepla, propinquis & aliis funus comitantibus præsertim inter nobiles distribui solita, ad sumptus funeris pertineant, & omne creditum præcedant? Quod cum *Muller. ad d. const. 28. n. 9.* affirmandum putamus, si modus adhibeatur, cum propter *d. const. 28.* tum propter *d. l. 14. §. 3.* ubi funeris causa sumptus factus videtur is, qui ideo fit, ut funus ducatur, sine quo funus duci non potest: at hi sumptus fiunt ut funus ducatur imò sine his moribus in quibuslibet civitatibus & regionibus funus honestè duci non potest, quare contumelia videtur affectus defunctus, si non ea solemnia adhibeantur, quæ tamen pro diversis regionibus diversimodè variant. Igitur cujuslibet regionis vel civitatis mos inspiciendus est.

21. An verò sumptus illi mediocres sint, an immodici, cum pro his prærogativa neutiquam competat. *l. 14. §. 6. de religios. & sumpt.* æquus iudex pro dignitate & facultate patrimonii defuncti æstimare debet. *l. si quis. 12. §. 6. d. l. 14. §. 10. ff. de religios. & sumpt. Meno. de arbit. jud. quest. lib. 2. cent. 2. cas. 127. n. 12.*

22. Tertium locum in hac classe habent ea quæ in ægroti curationem impensa sunt; & conjungit *d. const. 28.* Was auff des verstorbenen Schuldners Begräbnis vnd in seiner Franckheit Arzney halber auffgangen: quæadmodum & ista duo mortui infirmitas & sumptus funeris conjunguntur. *in l. in restituend. C. de petit. hered. & l. 3. C. de religios. & sumpt.* ita quoque funeris appellatione venit id, quicquid corporis causa antequam defunctus sepeliatur consumptum est. *l. funeris sumpt. 37. ff. de relig. & sumpt. Wesenb. in w. de Religios. & sumpt. in f.*

23. Quamvis *a. d. const. 28.* expensarum in Pharmacopolio factarum tantum mentionem facit, idem tamen *Muller. ad d. const. 28. n. 27.* ad salaria Medicorum & Chirurgorum hoc extendit, utpote sine quibus curari ægrotus non potest. Verum cum privilegia expresse concedi debent, & nullibi privilegium tale hæc in re ipsis concess-

concessum sit, eodem quo reliqui Advocati causarum jure utentur, & ad classem sextam rejiciendi.

24. Quartum locum in *d. const. 28.* sibi vendicant vectigalia & tributa quæ magistratui ex bonis subditorum debentur, vulgò *Schoß vnd Stewr* / pro quo debiti genere bona subditorum allibrata & accatastrata magistratibus, tacite obligata esse tradunt *Dd. in l. 1. C. in quib. caus. pign. vel hypoth. tac. contrab. per d. l. 1. Neguzant. in tr. de pignor. 4. memb. 2 part. n. 125. Peregrin. de jur. fisc. lib. 6. tit. 6. n. 49. & seq.* Et quamvis iidem ac unà *Müller ad d. const. 28. n. 28.* jure communi jus prælationis his collectis denegent, certum tamen est ex *l. 1. & ibi not. C. si propter publ. pensit.* ejusmodi pensitationum publicarum nomine fiscum singulari jure uti & omnib. aliis præferri in ipso prædio tributario, ut notat *Schurf. cent. 2. consil. 83. n. 4. & Sichard in d. l. 1. n. 10.* Quod tamen ad debita à magistratu oppidano vel decurionibus civitatum cum suis civibus contracta nequaquam extendendum, cum diversi juris censeantur, quemadmodum notabiliter addit *Schurff. in alleg. loc. & Sichard. ad d. l. 1. n. 10.*

25. Quinto & postremo loco in *d. Elect. Const. 28.* ponitur *das Erbgelt* / h. e. pecunia illa quam heres coheredi è bonis hereditariis immobilibus pro sua portione, distinctis terminis, solvendam debet; ut in casu *Constit. 21. part. 3. §. Do aber.* & ab illa quæ passim ab aliis emptoribus rerum immobilium solvi debet, *auff Tagzeit* / rectè distinguitur; siquidem illi jus prælationis tantum tribuitur, huic non item. *Müller 1. semest. 25. & ad d. Const. 28. n. 29.* Cujus distinctionis rationes hæ afferuntur. 1. Quod provincialis constitutio, ut & quodvis aliud statutum stricti juris sit, & ad casum omissum nullatenus, extendendum. *c. causam. & quæ ibi tradit Felin. ext. de rescript.* 2. Quod alius creditor sive venditor, habens fidem de pretio, & tradens rem, si ea adhuc extante concurrat cum aliis creditoribus, nullam præ aliis prioritatem habet, nisi sibi in re vendita expressam hypothecam reservarit, *consult. Const. Sax. p. 3. c. 7. n. 10. & sup. th. 9.* Quæ re-

servatio planè supervacanea foret, si sine discrimine pretium residuum omne quod ex contractu venditionis solvitur, auf *Agezeit* privilegium ex *d. Const. 28.* haberet, ut hypothecis omnibus sive tacitis sive expressis etiam tempore anterioribus præferetur. Fallacia autem tota in vocabuli homonymia consistit, quod per vulgarem abusum, ad quasvis pensiones ex contractu venditionis provenientes, extenditur, in qua lata significatione hic non sumitur, sed in angusta, ut patet ex ratione prima *in b. θ. allegata.*

26. Præter quinque hæc debita *in d. Const. 28.* expressa, duo adhuc ejusdem juris ex jure Civili addimus. Sexto itaque prærogativam hanc habent debita primipilaria. *l. satis notum 4. C. in quib. causis pign. tac. contrab. l. 3. & 4. C. de primipil.* Primipili autem olim fuerunt legionis principes, qui res militares administrabant, & annonæ militari curandæ & distribuendæ præponebantur. Vulgò *Schasmeister. Kopp. d. q. 28. n. 17. Gotthof. in not. ad lit. C. de primip. Donell. in tr. de pignor. c. 5. v. Est autem primipilus.* Cujus administrationis magna meritò habetur ratio propter commoda, quæ ex militari annona rectè curata & distributa promanant, & rursus incommoda, quæ ex ipsius neglectu vel minima interversione oriuntur; imò hujus causæ tantus est favor, ut non tantum ipsorum primipilorum bona fisco obligentur, sed etiam uxorum dotes. *d. l. 4. in quib. caus. pign. vel hypoth. tac. contrab.* nec non ipsi filii quamvis patri heredes non extiterint propter naturalem saltem conjunctionem, quæ inter patrem & filium intercedit, & propter quã, p una persona habentur *d. l. 4. C. de primipil.* cujus singularitatis sive specialitatis nulla alia ratio est, quàm quod publica utilitas privatorum contractibus præferenda. *d. l. 3. C. de primipil. & Auth. omnes. C. communia de legat.*

27. Septimò cæteris omnibus præfertur is, qui ad emendam, præsertim militiam, vel aliam, aliquam rem vel prædium pecuniam credidit, adjecto in continenti expresso pacto, ut res illa emptæ, pro debito, pignori sit obligata. *per text.*

tex. in l. licet 7. C. qui pot. in pign. N. 97. c. 4. N. 136. c. 3. Auth. quo jure. C. qui pot. in pig. Quam sententiam cum Neguzant. in 2. memb. 5. part n. 17 & Kopp. in d. q. 28. n. 26. & seq. contra Br. in l. interdum. ff. Qui pot. in pign. defendemus.

28. Omnino autem & præcisè necessarium est, ut hoc pactum ab initio mox specialiter interveniat, alioquin anterioribus creditoribus non præjudicat per *d. l. licet 7. & d. N. 136. c. 3.* Quod ea de causa exigitur, ut creditor possit prævertere causam pignoris omnium aliorum præcedentium creditorum, quibus res, priusquam esset in bonis, non potuit teneri; cum autem incipit esse, tunc suam conditionem retinet, quæ est, ut ei oppignorata sit, qui in eam comparandam mutuavit; una quæq; n. res cum suo onere transit. *l. alienat 67. de contrab. empt.* Et regulariter res ex pecunia alicujus comparata ei non obligatur, nisi hoc expressè & nominatim conventum est *l. 17. C. de pignor.* Tantum de prima Classe, transeamus ad secundam.

Classis II.

29. Secunda Classis attributa est hypothecariis, cum privilegio exigendi simul: Nam creditorum alii aut nudam tantum habent hypothecam; aut cum privilegio exigendi simul; hi meritò illis præferuntur, ex eo quod duo vincula fortius ligant quàm unum *arg. Auth. Itaque. C. communia de success.*

30 In horum numero primarium locum possidet Mulier, cujus & solius *in d. Const. Elect. 28.* mentio fit, ita tamen, ut tripliciter in considerationem veniat. 1. Respectu dotis *Wegen ihres eingebrachten Guts/* 2. respectu donationis propter nuptias, *wegen des Gegenvermächtnus/* 3. & deniq; respectu dotalitii, *wegen des Leibgedinges.*

31. Respectu dotis acris fuit inter Dd. tam antiquos quàm modernos semper disputatio, à Bulgaro & Martino antiquis Glossatoribus primum orta, quorum ille mulierem
solis

folis creditoribus anterioribus tacitam hypothecam habentibus præferri voluit; hic indistinctè omnibus atq; etiam expressam hypothecam habentibus *propter text. in l. assiduis 12. C. Qui potior in pignor.* Martini sententiam magnæ autoritatis plurimi inter recentiores amplexi sunt, maximè *Cujac. in N. 97. & alibi.* Eamq; opinionem inter alios plurimis rationibus copiosè defendunt, & ad contraria respondent *Anton. Guibert. in tr. de dot. c. 7. n. 5. & seqq. Marian. Socin. in l. 1. n. 115. cum seqq. ff. solut. matr. Ampliſſ. Dn. Præses in disp. 15. Instit. Parerg. Harprecht. in tit. de Action. §. fuerat. n. 7.* In utramque partem eam disputat *Novell. in tr. de dot. p. 10. privil. 1. ac secundum eam in Camera pronunciatum fuisse refert Mynſ. 4. obs. 13.* Et eandem sequitur *in Instit. §. fuerat. de actionib. nu. 12. & seqq.* Contrariam opinionem nempe *Bulgari post gloss. in d. l. assiduis. & §. fuerat. Inst. de act. Secuti sunt Bart. Angel. Jafson. Zaf. Gomez. Schneid. in d. §. fuerat. Inst. n. 58. Wes. in w. qui pot. in pignor. Neguz. 2. memb. 5. part. n. 25. Donell. c. 12. in f. c. 14. n. 3. & add. l. assiduis. Sichard. in d. l. assiduis. post alios ibi allegatos* testatur, hanc opinionem in foro & judiciis observari, & secundum illam decisiones causarum fieri solere. Sic *Gail. 2. obs. 25.* eam juri & æquitati magis consentaneam esse inquit, additq; n. 10. secundum eam intrepidè se judicaturum esse, nec meminisse in Camera ab ea suo tempore unquam recessum fuisse; Ut & in hac opinione est *Elect. laudatis. August. in d. Const. 28.* cum dicit: *Daß nemlich des Schuldners Eheweib allen andern Gleubigern / so nicht eltere außdrückliche Vorpfendung haben / vorgezogen werden soll.* Nos dicimus Martini opinionem in puncto juris Civilis esse veriore *per textum expressum in d. l. assiduis C. qui pot. in pign. & l. in rebus 30. C. de jur. dot. N. 97. c. 3. N. 109. c. 1.* Qui textus indistinctè loquuntur. ubi autem illi non distinguunt nec nostrum est distinguere. Facit & pro hac sententia; quod in dubio pro dote respondendum est. *l. 70. de jur. dot. l. 85. de R. J. Cujus ratio est in l. 1. ff. solut. matrim. & l. 2. de jur. dot.* Bulgari verò opinionem magis esse communem, & in foro receptam

ceptam, atq; his in terris peculiari *d. Const. 28.* approbatam; à qua si discedatur in iudicio, sententia lata contra apertum jus, in his terris Saxonis, nulla esset *l. 1. §. 2. quæ sentent. sin. appell. rescind. l. 19. C. de Appell c. 1. extr. de rejudic.*

32. Quando autem hoc privilegium dotis incipiat de jure Saxonico, constat ex *Const. 24. part 2.* nimirum à die nuptiali, modo numeratio realiter subsequatur. De jure civili dissentiunt Interpp. alii à die datæ & solutæ dotis; alii à die promissionis, licet numeratio ex aliquo demum temporis intervallo sit subsecuta, id exordientes. *l. 1. ff. qui pot. in pign. l. un. §. 1. C. de rei uxor. act.* Quam posteriorem ut communem & veriore sententiam cum *Neguz. 4. memb. 2. part. n. 80.* amplectimur; modò tempore promissionis contractum sit matrimonium, propterea quod absque matrimonio dos esse nequeat *l. 3. ff. de jur. dot.* Et hanc sententiam fovet *d. Const. 24.* dum clarè disponit, *Daß von Zeit der vollzognen Ehe.*

33. Hæc ita obtinent, si constat dotis numerationem verè esse factam. *d. Const. 28. in verb.* So viel sie dessen erwiesen/ si verò mulier numerationem non probet, sed confessionem mariti de dote proferat, non gaudet hoc privilegio. *l. 1. C. de dot. caut. non numer.* nisi reliqui creditores & ipsi saltem sint chirographarii, i. e. habeant in chirographo mariti confessionem, his enim mulier præfertur. *Moller. ad d. Const. 28. n. 36.* tum quia in ambiguis pro dote respondendum. *l. 20. ff. de jur. dot.* tum quia non possunt creditores exigere à muliere eam probationem quam ipsi non præstant. *arg. l. si uxor 13. §. judex 15. ff. ad l. Jul. de adult. Vide hic remissivè Neguzant. 4. memb. 2. part. n. 76.*

34. Porrò Mulieri hæc prærogativa in dote saltem competit, non etiam in bonis paraphernalibus, quæ maritus administravit, aut in custodia sua habuit; nam etsi in his tacitam hypothecam habet mulier. *l. ult. C. de pact. convent. l. ubi adhuc. C. de jur. dot.* tamen de prælatione quoad hæc bona nullibi quicquam in jure dispositum reperitur, ut testan-

C

tur

tur *Dd. in d. l. assiduis, & in §. fuerat. Inst. de Action. Beust. in tr. de dot. part. 3. c. 8. inf.* Et hanc esse communem opinionem & in Camera approbatam testatur *Myns. 5. obs. 4. inf.*

35. Commodè hîc tractari potest Quæstio: An nulla certa dote constituta, omnia illata bona à muliere pro paraphernalibus vel dotalibus sint habenda? Hanc Quæstionem in utramq; partem tractat *Muller. ad d. Constit. 28. n. 38. cum seq.* Et de jure Saxonico distinctionem illam inter bona paraphernalia & dotalia non observari, sed ex consuetudine omnia mulieris illata pro dote haberi, sive marito dotis loco tradita sint sive non, aut stante matrimonio ex successione agnatorum mulieris acquisita, tradit *Coler. decis. 57. n. 3.* ubi ita quotidie practicari inquit. Pro quo facit *d. Const. 28. litera, Mit ihrem eingebrachten Gut/ so viel sie dessen beweisen kan.* ubi non distinguitur in dotem, data sint nec ne, & sic aliquoties pronunciatum esse in Scabinatu Lipsensi, testatur *Muller. alleg. loc. n. 42.* Nos in hoc dubio statuimus, mulierem favore muliebris patrimonii, quicquid illatum aut importatum ad maritum probari potest, prærogativa ista gaudere, ex stylo recepti fori maximè quoad immobilia, quæ maritus de jure Saxonico defuncta conjuge lucratur, ut dotem de jure communi, cum juri Saxonico id consentaneum esse plerique existiment: Nam in Symbolizantibus facilis est transitus per jura vulgata.

36. Non extenditur hoc privilegium prælationis ad extraneos heredes. *l. un. C. de privil. dot.* nam privilegia quæ personæ sunt, interitum personarum consequuntur, & ad heredes non transeunt. *l. privilegia, ff. de R. J. l. 1. §. ult. ff. de Constit. princip.* exceptis solis filiis ejusdem matrimonii, à quo dos proficiscitur, qui hoc jus prælationis non jure hereditario, sed filiationis habent. *per N. 91. in pr. & d. l. assiduis 12. §. 1. Schneid. ad §. fuerat. Inst. de act. n. 68.*

36. Respectu donationis propter nuptias; quæ mulieri in recompensationem dotis à marito cōstituitur, mulier hoc jus prælationis non habet. *d. Const. 28. in verb. In der Genger*

genvermächtnus aber. *d. l. assiduis. §. 2.* Sed saltem eo nomine tacita hypotheca competit. *l. ubi. C. de jur. dot. Neguzant. 4. memb. 2. part. n. 64. Schneid. ad d. §. fuerat. Instit. de action. n. 62.* Ratio hæc assignatur, quod in donatione propter nuptias mulier certat de lucro captando, in dote autem de damno vitando, ideò plenius tunc mulieri consulendum esse censuit Justin. *in d. l. assiduis. §. 2.* Itaq; non est ita favorabilis sicut dos, quia dos est q. patrimonium mulieris. *l. 3. §. ergò 5. ff. de minor. & si remaneret indotata, fieret præjudicium Reip. l. 1. ff. solut. matr.* quæ ratio in donatione propter nuptias cessat. Nisi fortè ad donationem propter nuptias mulier ageret, non ut eam lucraretur, sed tantum pro dote specialiter obligatam, tunc enim in ea reliquis creditoribus, ut in dote præfertur. *Neguz. all. lo. Perperam a. ex clausula ista in d. Const. 28.* Dem Gleubigern zu Nachteil/ quidam concludunt, quod donatio propter nuptias omnino peti non possit, quàm diù alii creditores extant fortè etiam nudi Chirographarii. Nam contrarium satis evincit particula *Dissfalls/* quæ restringit se ad præcedentia, & nihil aliud vult, quàm quod uxor in donatione propter nuptias jure prælationis non gaudeat, & consequenter hujus saltem respectu ad hanc secundam Classem non pertineat, perinde ut Justin. *in d. l. assiduis. §. 2.* Hæc a. tantum ad dotem sancimus non ad ante nuptias donationem q̄ suo tempore &c. ut eruditè notat *Muller. ad d. Const. 28. n. 53.* Quare ad sequentem ordinem eorum, qui tantummodò hypothecam habent absq; privilegio exigendi referimus, ut saltem posterioribus non prioribus tacitas hypothecas habentibus præferatur.

38. Quod ad Dotalitium attinet, quod plerumq; inter nobiles in territorio Saxónico uxoribus ratione dotis illatæ peculiari & à juris communis dispositione separata ratione constituitur, *Elect. August. laudat. memoriæ in d. Const. 28.* perinde ut doti jus prælationis tribuit, expressè discriminando illud à donatione propter nuptias his verbis: *Jedoch was der Leibgeding halben verordnet/ bleibt in Würdten und tress-*

ten. *Sehenrecht art. 31.* Ratio diversitatis est, quia moribus nostris præsertim in foro Saxonico dotalitium succedit potiùs doti, quàm donationi propter nuptias, ut notat *Wesenb. conf. 50. n. 26.* Et dotalitium esse hypothecam dotis cum pacto antichreseos idem dicit *conf. 48. n. 6.* Cui suffragatur *Const. Elect. Saxon. 42. p. 2.* ubi verbis apertissimis de communi ac indubitata jurisprudentium opinione, ipsemet Elect. Aug. jus prælationis tribuit dotalitio, cum per dotalitium dos in totum absorbetur & ejus loco subrogatur; unde cõsequenter idem de eo dicendum est q̄ de dote ipsa *arg. l. unic. §. 2. C. de rei uxor. act.* De natura dotalitii videatur *Hart. Pist. lib. 1. quest. 4.* Et quomodo constituatur. *Beust. in tr. de dot. part. 3. c. 9. 10. & 11.*

39. Secundus locus in hac Classe rectè assignatur iis, qui ad refectionem vel conservationem ædificii, navis, vel alii alicujus rei, alteri prius obligatæ, expressè crediderunt. *l. 1. ff. in quib. caus. pign. vel hypoth. l. 9. §. 1. ff. de priv. cred. l. 25. ff. si cert. pet. l. 1. de cession. bon. l. 41. §. 8. de legat. 1. l. 5. & 6. ff. qui pot. in pignor. junct. Nov. 97. c. 3. & inde sumpta Auth. quo jure. C. eod. l. 26. l. 34. ff. eod.* In quibus locis dicitur his creditoribus privilegium exigendi ante alios competere: Ratio est, quia plus habet privilegii refectio quàm ædificatio; nam per suam refectionem conservat jura sua & aliorum creditorum, quod non est in ædificatione: Ideò meritò potior est anterioribus hypothecam in ea re habentibus. *d. l. 5. & 6. in pr. ff. qui pot. in pign. Vide Hartm. Pist. lib. 3. q. 15.*

40. Ut autem hoc privilegium locum habeat, duo conjunctim requirunt. 1. Ut pecunia expressè & nominatim ad refectionem mutuo data sit; nam si simpliciter est mutuo data, licet creditor consumpsit eam in refectionem, tamen vocatur in tributum cum reliquis creditoribus *arg. l. 5. §. planè. ff. de tribut. act.* 2. Ut pecunia illa revera & actualiter ad refectionem impensa sit: si alterutrum horum abest, hoc beneficio non gaudet *d. argum. l. 5. §. planè. Mynsinger. 1. obs. 6. Gail. 2. obs. 25. n. 7.* Circa quod posterius tantum membrum
dicimus

dicimus sufficere, si creditor probet rem opus habuisse refe-
ctione, & ipsam realiter securam esse, ex communi Dd. scho-
la. *Natta consil. 547. nu. 21.* Hancque sententiam amplectitur
Kopp. d. 9. 28. n. 35. in f.

41. Tertium locum concedimus fisco, qui in bonis
suorum administratorum & creditorum, hoc est, qui cum illo
contraxerunt non tantum tacitam hypothecam habet. *l. 3. C.
de privil. fisc. l. auferretur. 46. §. 3. de jur. fisc. l. 2. C. in quib. caus.
pign.* sed etiam privilegium exigendi ante alios *l. 28. ff. de jur.
fisc. l. 6. ff. eod. l. 19. ff. de privileg. credit.* etiam generalem hy-
pothecam habentes in bonis post contractum cum fisco ini-
tium acquisitis. *d. l. 28.* ita tamen ut privilegium suum non
exerceat in poena contra creditores, quo casu prerogativa
ista locum non habet. *l. quod placuit. 37. ff. de jur. fisc. l. 17. ff.
eod. l. unic. C. de poen. fiscal.* propterea quod hoc casu fiscus
de lucro captando, reliqui creditores de damno vitando cer-
tent. *d. l. 37. arg. §. ult. d. l. assiduis.* alias ab hypothecariis tem-
pore prioribus excluditur. *l. 8. ff. qui pot. in pignorat. l. 4.
C. eod.*

42. Licet autem fiscus proprie sit Imperatoris. *l. 2. §.
hoc Edictum. 4. Ne quid in loc. publ.* Idem tamen dicendum vi-
detur de regibus, vel civitatibus superiorem non recogno-
scentibus vel recognoscentibus attamen ex privilegio vel con-
cessione speciali superioris, merum & mixtum Imperium, jura
item fiscalia & regalia habentibus. *Kopp. decis. d. quest. 28. n. 21.*
Quod vero ad alias civitates superiorem recognoscentes &
jura meri & mixti Imperii adeoque fiscalia jura non habentes
attinet, illis jure communi jura fiscalia adeoque privilegium
non competit, cum non fiscum sed tantum bursam habeant.
*l. 1. §. quib. ff. Quod cujus univers. nom. l. 16. ff. de Verborum
Significatione l. nihil. ff. Ad SCt. Macedon. Schurff. cent. 2. con-
sil. 93. n. 2.* nec ex contractu in bonis debitoris tacitum pignus
habent. *gloss. communiter approbata in l. 2. vers. obligari. C. in quib.
caus pign. vel hypoth. tac. contrah. per l. simile. ff. ad Municip. quam-
vis in bonis administrantium ratione tributorum tacitum pignus
habeant.*

habeant. *l. 1. C. in quib. caus. pign. l. 1. vers. potior. C. si propter publ. pensit.* Quod de consuetudine in Germania observari testatur *Kopp. d. loc. n. 23. d. const. n. 28. p. 1.*

43. Quartum locum obtinent pupillus, Mutus, furiosus, prodigus & alii, quibus in bonis suorum tutorum vel curatorum ob tutelam vel curam malè administratam tacita hypotheca cum praelationis beneficio competit. *l. 20. C. de administ. & peric. tut. l. unic. §. 1. C. de rei uxor. act. l. fin. §. discretis. C. de legit. tut. l. dabimus. 4. §. 2. cum ll. seqq. de privil. credit. N. 118. c. 5. in f. l. ult. ff. de tutor. & rat. distrab.* adeo ut si quis amicitia ductus negotia eorum gessit, ejus bona tacitè obligata sunt. *l. 8. ff. de privil. cred.* Ex quo privilegio pupillus non solum personalibus sed etiam hypothecariis præferri statuit *Pet. Vanderan. de privil. credit. c. 6. per l. 7. ff. qui pot. in pign.* Quod tamen nonnulli ad eum saltem casum restringunt, quando ex pecunia pupilli res empta est. *per d. l. 7. l. 3. ff. de reb. cor. qui sub. l. pen. C. de serv. pign. dat.* Sed cum magnus favor est pupillorum, semperque ipsorum ab antecessoribus habita fuit ratio, quantum absque aliorum creditorum injuria fieri potuit, nos pro administratione etiam locum habere privilegium, cum tacita pignoris obligatione, asseveramus. Pupilli autem heredibus non competit. *d. l. dabimus. 4. §. 2. de privileg. credit. l. 41. de administ. tut.*

44. Quintum & ultimum locum deferimus illis, qui privilegium quidem personale habent, sed de expressa hypotheca præterea sibi prospexerunt, quod ut plurimum solet accidere circa dationes & confirmationes tutorum, ut promittere cogantur se rectè administraturos esse, sub hypotheca omnium suorum bonorum, ut vel ex hoc capite aliis creditoribus sæpè anteponendi sint. Sic si respub. creditrix, quæ alias tantummodo personale privilegium habet *l. 2. C. de jur. reipub.* si expressam hypothecam sibi præterea constitui curaverit, non amplius ad ordinem privilegiatorum, non etiam nudorum hypothecariorum, sed ad hunc secundum ordinem pertinet.

Idem

Idem iudicium esto de aliis personaliter privilegiatis, qui infra suo loco recensentur.

45. Notandum hic finaliter, quoties enumerati creditores concurrunt, quod unus contra alterum privilegio suo non utatur, sed æqualiter admittuntur, juxta illud, privilegiatus contra privilegiatum sua prærogativa non utitur, *l. verum. 11. §. pen. ff. de Minor. l. quod & 8. ff. de Excusat.* nisi diversitas temporis h. e. prioritas vel posterioritas discrimen inter eos constituat, aut specialis extat lex, quæ alterum alteri præferri jubeat: cujusmodi est sæpè *all. d. l. assiduus. junctis Anth. Quo jure C. qui pot. in pign.* Et tantum quoque de secunda classe,

Classis III.

46. Dicitur est *§. in th. 29.* Quod creditores aut nudam tantum habeant hypothecam, aut simul cum privilegio, & hos merito illis proferendos, deque his in secunda classe hætenus egimus; sequuntur jam hypothecarii tantum in hac classe tertia, *d. const. 28. in verb. Nach jesterührten,* qui rectè privilegium personale habentibus præferuntur *per l. Eos. 9. C. qui pot. in pign.* plus siquidem cautionis est in reali jure quam personali *l. 25. ff. de R. 7.* Hypotheca autem rem sequitur *l. Rescriptum. ff. de pact. l. distractis. & l. pignoris. C. de pignor.* cum igitur magis sibi consuluerunt, fortius etiam jus sibi acquisiverunt, quia fortiora sunt jura quæ nobis facto nostro acquirimus, quam ea quæ à lege nobis tribuuntur, *§. furti. Inst. de oblig. ex delict.*

47. Hypotheca autem vel ex partium expressa conventionione constituitur, utriusque partis gratia, debitoris scilicet, quo magis ei pecunia credatur, & creditoris quo magis ei in tuto sit creditum, ut patet ex *text. in §. ult. vers. sed quia Inst. quibus mod. re contrah. obl.* & hæc conventionalis dicitur; vel ex dispositione legis constituitur, licet nihil inter partes de hoc sit conventum *t. c. ff. & C. in quib. caus. pign. vel hyp. tac. contr.* quæ legalis vel tacita appellatur.

48. Hisce duabus pignorum speciebus prætorius pignus addimus,

addimus, q̄ duas ob causas datur 1. Ex causa iudicati, & iudiciale vocatur; cum condemnatus intra temporis præstituta non satisfacit iudicatis, prætor pro eius executione mittit creditorem in possessionem bonorum debitoris condemnati, de quo pignore loquitur *t. t. C. si in causa iudic. pign. & t. t. C. de bon. anth. jud. possid. d. constit. 28. verb.* Desgleichen haben auch &c. 2. Deinde cum legatorum fideicommissorum, aut alterius rei servandæ causa vel ventris nomine vel damni infecti, si non caveatur, quis in possessionem à magistratu mittitur & de hoc pignore loquitur. *l. 1. quib. ex causis in poss. eat. t. ff. & C. ut in poss. legat. vel fid. servand. tit. C. de p̄t. pign. t. ff. de dam. infect. l. 26. ff. de pignor. act.* Etsi autem pignus iudiciale aliquando Prætorium dicatur, quia utrumque datur à iudice *l. 2. C. de prat. pign.* sunt tamen nonnullæ differentiæ inter illa pignora; ut notat *Neguz 3. memb. 3. part. n. 2.*

50. Inter hypothecarios habentes expressam hypothecam, si concurrunt, regula locum habet, ut qui prior est tempore, potior est jure. *d. const. 28. in verb.* Unter welchen die Eltesten / *l. 2. & l. 4. C. qui pot. in prin. l. qui prior. de R. 7. in sexto.* Quæ regula in omnibus pignorum speciebus procedit. *Gaul. 2. obs. 25. n. 3.* Et ratio est, quia jus priori jam quæsitum, ipsi debitor auferre, vel minuere non potest. *l. debitorem 15. C. de pignor. & hypoth.* Tempore autem priorem accipimus, non qui prior est credendi, sed hypothecæ accipiendæ tempore, seu prior jus pignoris accepit. *secundum d. const. 28. in verb.* Von der Zeit der erlangten Vorpfindung &c. Idem probatur. *l. 11. ff. qui pot. in pign. l. 8. C. eod.* Quod adeo verum est, ut licet hypothecata res posteriori tradatur, priori tamen hoc non obest, nam in pignoribus ipso jure transferrur possessio. *l. creditor. 12. §. ult. ff. qui pot. in pignor.* Et hypotheca durat etiam alienata. *l. sicut. 8. §. non videtur. 15. ff. quib. mod. pign. vel hypoth. l. penult. C. de remiss. pignor. l. si debitor. 12. C. de distract. pign. l. 14. C. de pignor. cum res quæque cum suo onere & causa transeat. l. alienat. 67. ff. de contrab. empt.* Consequens igitur est dispositionem *l. 15. C. de R. U.* in pignoribus locum non habere. *Kopp d. 9. 28.*

9. 28. n. 8. Consult. const. Saxon. p. 3. c. 7. n. 14. Neguz. 2. memb.
5. part. n. 5. Beust. ad l. admonendi. ff. de iurjur. p. 471.

51. Si hypothecarii sunt ejusdem temporis, quibus eodem actu facta est hypotheca; tunc si fuit dictum & expressum, quod res vel in solidum vel pro parte obligata esset, illud servandum est. *l. si fundus. §. penult. ff. de pignor. sin minus*, omnes æqualiter etiam si contractus sunt diversi nullo prioritati loco relicto pro rata admittuntur. *d. §. penult. in f. l. si fundus. Neguzand. 2. memb. 5. part. n. 31.* si vero separatim res fuit pignori data, nec constat cui primo vel secundo res fuerit oppignorata seu obligata, tunc aut unus possidet, alter verò non, & tunc melior est conditio possidentis. *l. si debitor. 10. ff. de pignor. l. 128. l. 154. ff. de R. J. quia pro eo præsumitur l. 15. C. de R. V.* aut neuter possidet, neuter etiam præsumptione juvatur, tunc pares censentur, non quod jus deficiat, sed quod probatio. *arg. l. cum ex 31. de manum. test.* Idemque comprobatur *d. const. 28. in verb.* Unde duo. De præsumptionibus huc pertinentibus videatur *Alciat. in tr. de præsumpt. neg. 3. præsumpt. 42. §. 43.*

52. Quando autem de prioritare temporis constat, prior, ut dictum, præfertur. *l. 11. §. 12. in pr. ff. qui pot. in pign. l. in fundum. C. eod.* quod ampliatur, ut si concurrant, primus cui generaliter omnia bona sunt obligata, & secundus cui quid specialiter ex illis, primus in re specialiter secundo nexa potior sit, etiam si ex cæteris pecuniam suam recuperare possit. *l. si generaliter. 2. ff. qui pot. in pign. l. 6. C. eod.* nam hæc specialis continetur in illa generali priori, ideo creditor potiozem habet in ea causam, etiam si certa bona pro debito prioris creditoris sufficerent *d. l. 6.* unde si prior creditor talem rem secundo specialiter obligatam vendidisset, molestari secundus emptor non potest, prout casus est *in d. l. 6. Videatur hic. Hart. Pistor. q. 13. lib. 3. n. 1. §. seqq. Pac. cent. 5. Enant. 28.* Sic si duobus diversis temporibus omnia bona sunt obligata, primus adeo potior est, ut secundo etiam præferatur in quæsitis post utramque obligationem *l. fin. C. qua res pign. obl.* nisi forsan secundus fuerit fiscus, is n. profertur in quæsitis post obligationem suam. *l. 28. ff. de jur. fisc.*

D

Hæc

53. Hæc regula quemadmodum & in nonnullis aliis casibus locum habet, ut videre est apud *Kopp. in d. q. 28. n. 9.* & *Neguzant. in 2. memb. 5. part. in pr.* ita & in omnibus casibus, in quibus hypothecarii circa hypothecam specialiter privilegiati sunt, ut & in privilegiis personalibus, & nonnullis aliis, officium suum perdit, quos diligenter congeffit *Idem Neguz in 2. memb. 5. part.* & habentur in *Consult. const. Saxor. p. 3. c. 7. n. 22. & seqq.* Item explicationem hujus regulæ vide apud *Dyn. in c. qui prior. de R. 7. in 6.* Ad quæ loca brevitatis causa nos referimus.

54. Quæ de creditoribus habentibus expressam hypothecam dicta sunt, ea etiam locum habent in habentibus tacitam, ut qui prior est tempore potior est jure. *l. si pignus. s. l. in snlam. 23. ff. qui pot. in pign. l. 2. C. de privil. fisc. alias æquale jus habent, & simul concurrunt ac æqualiter dividunt. Wesenb. w. ff. de privil. cred. d. const. 28. in verb. Dder vormüge der Rechten! Diff. Hartm. Hartm. pract. obs. 8. lib. 2.*

55. Casus in quibus tacita hypotheca contrahitur habentur in *tit. ff. & C. in quib. causis tac. pign. vel hypoth. quaritur.* ac eos diligenter collegit ac declaravit *Neguzant. 4. memb. 2. part.* Quos hic referre brevitatis gratia supersedeo.

56. Sic bona prælati Ecclesiæ ab administrationem sunt tacite obligata *per c. illud. 11. q. 3. c. lator. 2. q. 7.* An autem Ecclesia ex contractu, quando alteri credidit pecuniam habeat jus tacitæ hypothecæ quæstionis est? Quod cum *Bl. in l. fin. C. de SS. Eccles. in col. 2. vers. ulterius quero,* negamus; imò nec Camera Episcopalis peribi addit. Privilegium tamen personale habet, ideoque ad sequentem classem refertur. Quod tamen fallit in legatis Ecclesiæ; item in casu qui habetur in *Nov. 7. c. 3. de Non alien. reb. Eccles.* ubi Emphyteuta non solvens Canonem intra biennium cadit à jure suo, & pro deterioratione Emphyteusis bona ejus sunt Ecclesiæ obligatæ. Quem textum singularissimum esse inquit *Bl. alleg. loc.*

57. Dictum est quid juris, si concurrunt habentes expressam hypothecam item si tacitam: idem juris est, quando unus prætendens expressam alter tacitam concurrunt, nam si
diversi

diversi sunt temporis, prioritas attenditur, si v. ejusdem, proinde habetur, ut de illis qui expressam hypothecam habent, nam generaliter taciti & expressi par est virtus & par operatio. *l. cum quid. 3. ff. de reb. credit. Vital. de Camban. in tr. Clausul. claus. & specialiter num. 14. in f. Benst. ad d. l. admonendi. pag. 475. & 476.*

58. Realibus creditoribus id est, expressam vel tacitam hypothecam habentibus, annumerantur, & illi, qui secundum processum juris autoritate judicis ob cōtumaciā actualiter immitti sunt in bona debitoris, vel vigore sententiæ & rei judicatæ, vel ratoine instrumenti Gvarientigiati, illis enim pignus prætorium constituitur. *l. 2. C. de prat. pign. l. non est minimo. 6. ff. de pignor. act. d. const. 28. in verb. Desgleichen haben auch/de* cujus immisionis effectu videatur *Neguzant. in 2. memb. 3. part.* secus autem est, si quis extra processum per rescriptum principis immisionem vel tantum terminum immisionis impetravit, huic enim Elector expressè distinguendo nihil juris quoad prioritatem præ aliis tribuit, præter id quod ante immisionem habuit. *d. const. 28. in verb. Wer aber/ Quem textum* cum aliis intelligit *Muller. ad d. const. 28. n. 68. & 1. Semest. 25.* in illo casu, quando creditor, ut non rarò fit, tabulam cautionis nullam habens, creditum suum vel testibus probat, vel sola debitoris confessione, si vero producat chirographum Gvarientigiatum id est, quod vigore constitutionis provincialis paratam executionem habet, & petat illud executioni mandari, ac se in bona debitoris immitti, idque etiam nullo præcedente ordinario processu impetret talem creditorem aliis jus reale tamen posterius habentibus præferri existimat nõ obstante generalitate *d. const. 28.* idque propter effectum ordinationis provincialis, quæ tabulis cautionum liquidis paratam executionem tribuit; qui omnino nullus esset, aut sanè perexiguus, hac distinctione non admittitur, cum tamen non verisimile sit per *d. const. 28.* Electorem quicquam ordinationi provinciali derogare voluisse; Atque ita observari in terris Saxonis testatur *Muller. all. loc.*

59. Tempus prioritatis non ab executione sed ab immissione computari verius est *per d. const. 28.* quæ de immissione reali loquitur: *Et per l. non est mirum. 6 ff. de pignor. act.* ubi pignus non constituitur nisi ventum fuerit in possessionem. *Myns. 1. obs. 28. Diff. Muller. ad d. const. 21. n. 69.*

60. An a. inter creditores, pignus prætorium habentes, attendatur prioritas. Quæstionis est? *Neguz. in 2. memb. 3 part. n. 10.* constituit regulã. Quod iudicis immissio hunc habeat effectũ, ut uno immisso, cæteri videantur immissi, si concurrunt ii, qui sunt ejusdem tituli, nec attenditur prioritas, sed pariter ad pretium rei immissæ pro eorum ratis vocantur. *l. cum unus. 12. & ibi gl. ff. de reb. aut. jud. poss. l. si finita. 15. §. 15. ff. de damn. infect. l. fin. C. de bon. aut. jud. poss. Vital. de Camban. in tr. Claus. claus. Et specialiter n. 40. inf. Benst. ad d. l. admonendi p 467.* ut puta, cum illis ex eodẽ contractu vel ex eadem ultima voluntate vel causa damini infecti æquo jure debetur, tunc unus immissus conservat jus aliorum. *d. l. 12. si v. prætendunt diversum titulum, unius immissio non prodest aliis, sed locum hebet regula: qui prior est l. si decreto. 2. C. qui pot. in pign. l. 15. cui. §. postquam. ff. ut in poss. legat. aut cum immissus, qui habet causam onerosam, non prodest illis qui prætendunt causam lucrativam. gl. in d. l. cum unus. per d. l. 15. cui. §. postquam.* Quam distinctionem reprobat *Bart. in l. si & ff. qui pot. in pign.* Cui responderet *Neguz. cum Bl. all. loc. n. 10.*

61. Similiter prædicta regula vitio afficitur in reali actione si quis fuerit immissus, hæc immissio non prodest cæteris creditoribus, quia tali casu veluti dominus rei immittitur; *Neguz. ant. d. loc.* Hinc immissio facta in hypothecaria non prodest aliis creditoribus carentibus hypotheca, ut probatur *per Bl. in Authent. ei qui 4. col. C. de bon. aut. jud. poss. & rationes ibi adductas.* Item cum hodiè de jure *C. in Auth. Ei qui. C. de bon. aut. jud. poss.* (quod secus erat de jure *ffrum. per l. cum unus. 12. ff. Eod.*) secundum mensuram debiti declarati fiat immissio, unius immissio non prodest aliis, nisi quando in bonis debitoris non erat nisi illa res, in qua fuit facta immissio; & tunc necesse est, ut expensas creditori pro rata reficiant

reficiant intra biennium, & citato debitore suum debitum certum faciant, qui volunt ingredi sicut primus. per *l. fin. C. de bon. aut. jud. poss.* quod verum est si sunt ejusdem tituli, Plures restrictiones vide apud *Neguz. d. lo.*

62. Quid de Usuris; An pro istis in concursu, quando bona debitoris ad exsolvendum æs alienum non sufficiunt, æquè competit prioritas sicut pro ipsa sorte? Quod de jure civili verius videtur, cum usuræ sunt licitæ, in vero & non simulato contractu per *l. Lucius. ff. qui pot. in pignor.* ubi non distinguitur, solvendo sit debitor nec ne. *Neguz. 2. membr. 5. part. n. 9. Myns. t. observ. 59.* Et ratio est; quia accessorium sequitur naturam sui principalis. *c. accessorium. de R. J. in 6. l. cum princip. ff. de R. J.* concessio igitur principali, conceditur & accessorium. *l. hos 26. C. de usur.* Verùm rectè distinguit *Muller* secundum jus Saxonicum in *part. 2. ad Const. 30. § 1. semestr. 28.* inter usuras merè lucrativas; quando videlicet nihil damni ex mora sensisse creditorem debitor probare potest, & tamen præter sortem etiam usuras quincunces ex mutuo loco interesse petat, eum ante sortes reliquorum exsolutas non esse audiendum; & compensatorias, quæ ex re vendita venditori juxta *l. curabit 5. C. de action. empt.* debentur; veluti cum quis fundum vendidit, & emptori, qui nondum pretium solvit, tradidit, sed id uno cum fundo penes se retinuit, tunc usuras quincunces cum sorte in concursu rectè petit venditor, præsertim si constat emptorem tantum fructuum quotannis ex fundo vel prædio empto percipere potuisse, ut constat ex *Const. 31. part. 2.* Quia tum non de lucro captando certat venditor, sed de damno vitando, nec usuras propriè, sed rem propriam magis persequitur, fructus nimirum quos ex re vendita percipere poterat, & debebat, aut eorum compensationem, quæ fundata est, in æquitate justitiæ commutativæ & vult, ut quatenus unus contrahentium implet, alter ei vicissim impleat, aut lucrum implementi recepti reddat, vel compenset, ne cum alterius jactura locupletetur. Idem statuendum in usuris moratoriis,

quando debitor probat ob defectum pecuniæ, quam justo & statuto tempore debitor non solvit, coactum fuisse paternas ædes cum detrimento vendere, vel aliunde sub usuris pecuniam mutuam accipere, tum interesse damni emergentis vel etiam usuras quincunces loco eorum, unà cum sorte ei adjudicari debere, æquum est, cum hujusmodi casus à *d. Const. 31.* ut apparet ex verbis; In diesen vnd dergleichen Fällen etc. non excludantur *Müller. ad d. Const. 31. n. 4.*

Classis IV.

63. Sequitur quarta Classis de personaliter privilegiatis tantum, sed præ cæteris eminentibus, quibus ob favorabilem sui debiti causam privilegium exigendi ante alios concessum est, & prioritatem non ex temporis antiquitate, sed ex modo & qualitate privilegii habent. *l. privilegia. ff. de privil. credit.* unde si ejusdem sunt tituli vel causæ, vel etiam pariter privilegiati, licet diversorum titulorum vel causarum, non obstante temporis diversitate, æquali divisione facta, concurrunt. *d. l. privilegia. l. si hominem 7. §. fin. ff. deposit. si v. una causa magis est privilegiata quàm altera, is qui agit ex causa magis privilegiata, præfertur, cum hoc per legem expressè & nominatim ita disponitur; prout casus sunt. in l. pen. ff. de religios. l. assiduis 12. C. qui potior in pignor. l. quod quis 19. ff. de privil. credit. & c. Vital. de Camban. d. lo. n. 13. Hartm. Hartm. pract. obs. 11. lib. 2.*

64. Inter alios autem personaliter privilegiatos potior est deponens, si res amplius non extat, sed à depositario consumpta est. *d. Const. 28. in verb. Ferner sollen etc. Quod etiam comprobat jus civile. l. si hominem 7. §. quotiens. ff. de posit. si sc. nullas usuras percepit. l. si ventri. §. 2. ff. de privil. cred. Strach. in tr. de decoct. tit. Qui pot. in bon. don. n. 2. & seqq. Molin. in tr. de usur. q. 83. n. 636. & seqq.*

65. Secundò privilegium habent Ecclesia & pia causa *d. Const. 28. in verb. Auch alles was zu milden etc. Nam si privilegium*

legium datur miserabilius personis *l. 4. §. 1. & seqq. ff. de privileg. credit.* multò magis debet competere Ecclesiis & piis causis, cum Ecclesia & pia causa æquiparentur in omnibus privilegiis impuberibus & minoribus; ut notat *Tiraquell. in tr. de pia caus. privileg. 142. & seq.*

66. Tertio loco in *d. Const. 28.* ponuntur alimenta, in quibus secundum consultationem *Constit. Sax. part. 3. c. 7. n. 64.* distinguitur: Aut certus fundus ex quo annuatim præstari debent alimenta, est designatus; & tunc is, cui per contractum constituta sunt alimenta, habet tacitam hypothecam in fundo; aut sunt relicta nomine legati, & idem est; aut deniq; simpliciter ex contractu petuntur alimenta, & nõ competit tacita hypotheca, quia non reperitur inter casus, in quibus tacita hypotheca cõstituta est à jure, & hoc casu privilegium personale habere videntur, cum propter *d. Const. 28.* tum quia eorum causa est pia & favorabilis. *l. 6. de cess. bon. l. Item Mela. verb. pietatis intuitu. ult. gl. Bart. & Dd. ff. de alim. & cib. leg. l. sancimus. C. de SS. Eccles. Petr. Surd. in tr. de alim. tit. 8.* Imò doti æquiparatur. *gl. & Dd. in l. ob as. C. de præd. impub. Tiraquell. de privileg. pia cause.* Quod saltem verum est respectu personalis privilegii, non autem realis, cum dos duplex privilegium habeat, ut s̄ dictum. Appellatione alimentorum quid veniat. *vid. tt. ff. de aliment. & cib. leg.*

Classis V.

67. Quinta Classis est Arrestantium *d. Const. 28. in verb.* Und den nach diesen *ic.* Cur autem personaliter privilegiati arrestantibus præferantur ratio videtur hæc esse, quod illis ex dispositione juris communis absq; facto hominis tale privilegium competat, & sic locum habeat regula: Quod indultum à jure beneficium nemini sit auferendum. *l. si precedente §. 1. ff. Mandat Consult. Const. Sax. d. p. 3. c. 7. n. 68.*

68. Arrestum (quod teste *Gail. in tr. de Arrest. c. 1. n. 1.* barbarum verbum est, usu tamen quotidiano in foro & judiciis ubiq; in Germania notum & receptum, & latinè manum
inje-

injectio dicitur) nihil aliud est, quàm personæ vel rei maximæ mobilis vel se moventis interdictio, impedimentum seu prohibitio facta auctoritate judicis vel magistratus jure, statuto, consuetudine vel pacto permixta atque concessa. Vel ut *Gail. in d. tr. de Arrest. Imper. c. 1. n. 15.* definit, Arrestum nihil aliud est quàm citatio realis, qua vel persona vel res sistitur & loco moveri impeditur, donec quod debetur, solvatur, vel cautio judicio sisti & judicatum solvi præstetur. Quæ tamen definitio personas tantùm respicit, cum res & bona non citantur neque cautio præstatur. Hujus Arresti vestigia quædam reperiuntur in jure civili *l. ait Prator 10. §. 16. ff. qua in fraud. cred.* ubi debitorem suspectum & vagabundum jura capi & detineri permittunt, imò ante cessionis beneficium permissum fuit, debitorem apprehendere & in vincula conjicere, compedibusq; coercere, ut patet ex *Gell. lib. 20. §. 1. C. quib. bon. ced. poss.*

69. Arrestatio autem secundum uniuscujusq; loci consuetudinem & statutum auctoritate judicis competentis vel magistratus fiat. Sic ut Arrestum in terris Saxonis locum habeat ex novissima *Const. 29. lib. 1. §. art. 70. lib. 1. Landr.* requiritur, ut non tantùm tribus vicibus repetatur, interjecto spatio 14. dierum, sed etiam ut tertia vice simul etiam proponatur libellus arrestationis, vulgò *die Nummerflag* / & citeatur debitor, cum insertione debiti & petitionis ut Arrestum pronuncietur jure validum. Hæc autem adeò necessaria sunt & de forma Arresti, ut si unum ex his omissum, Arrestum pro nihilo reputetur; Forma enim statuti non servata, actus est nullus. *arg. l. si unus. C. de testam.*

70. Porrò ex *d. Const. 28.* plus quàm manifestum est, Arrestantibus statim ex illa hora quâ primò arrestatum est, jus prioritatis competere in verbo, *Von der Stund an etc.* Unde si Titius prius de Arresto judicem interpellavit; Sejus verò postea judicem convenit, & libellum arrestationis simul obtulit, siq; Arrestum impetravit, Titium Sejo potiorum in jure esse, nullum est dubium, dummodò in termino

tertiæ

tertiæ renovationis libellum arrestarium, ut *in th. preced.* dictum, exhibeat, & citari debitorem petat. *Const. 28. p. 1. Muller. 3. semest. 44. n. 12. & seqq.*

71. Arresto sic legitimè impetrato & continuato creditor chirographarius præ reliquis creditoribus chirographariis jus reale consequitur & pignus prætorium. *art. 70. lib. 1. l. 1. C. de prat. pign.* cujus virtute postea reliquis chirographariis præferitur. Facit ratio quod inter plures creditores qui par jus habent præferitur is qui magis vigilavit. *l. pupillus 24. in f. ff. qua in fraud. credit.*

Classis VI.

72. Sexta Classis est reliquorum personaliter privilegiorum. *d. const. 28. in verb. Solgends.* Inter quos refertur primò mutuans pecuniam, ut domus vel res alia ematur, nec sibi expressè de hypotheca cavens, qui tantùm personale privilegium habet, non tacitam hypothecam, nam res pecunia mea empta non est mihi specialiter nec generaliter obligata nisi expressè convenerit. *per l. quamvis. 17. C. de pignor. & hypoth. Auth. quo jure. C. qui pot. in pign. l. qui in navem. 11. & l. quod quis. 19. ff. de privil. credit.* Si autem simpliciter mutuo data est pecunia, in re ex sua pecunia empta creditor destituitur privilegio. *l. procuratoris. 5. §. planè. 17. ff. de Tribut. act. Gail. 2. obs. 12. n. 2.* cum juris sit haud ambigui rem emptam ex pecunia aliena ejus fieri, qui eam suo nomine emit, neque domino pecuniæ quicquam acquiri *per text. in l. 1. C. si quis alter. l. penult. C. eod. l. si ex ea. C. de R. V. nisi sit pupillus ut ex th. 3. patet. Vide Hart. Pist. lib. 3. q. 15. n. 1. & seqq. Vital. de Camban. d. loc. n. 17.*

73. Sic Respubl. creditrix privilegium personale habet, & omnibus creditoribus chirographariis præferitur *l. penult. §. 1. ff. de privil. cred.* Quod tamen Dd. intelligunt tantùm de Republ. Romana, aut quæ non recognoscit superiorem vel quæ à superiore regalia & tale privilegium habet. *Wesemb. in w. de privil. credit. n. 5. Neguz. 2. part. 5. memb. n. 114. Verum.*

E

non

non improbabilis videtur omnes respubl. creditrices privilegium personale habere per *l. 2. & 3. C. de jur. Reipub. l. Antiochensium. 22. ff. de privil. credit.* & præferri reliquis creditoribus chirographariis h. e. qui pignus non habent. *d. l. penult. §. 1.* etiam si jure communi exemplo fisci tacitam hypothecam non habent. *l. simile. ff. ad Municip. nisi ex privilegio d. l. 2. C. de jur. Reipub. Cujac. 2. obs. 24.*

74. Huc refertur quoque Advocatus ratione Salarii qui chirographariis præfertur. *Consult. const. Saxon. d. cap. 7. n. 43.* quod procedit in Salario ratione advocacionis Reo præstitæ, nam in propria causa nemo rectè Salarium petit. Et sic sæpius pronunciatum esse in concursu creditorum affirmat *Clariss. Dn. Svevius in suis prælect. ad tit. ff. de privil. credit.* Sic Doctores & Scholares in debitis causa studii præferuntur aliis creditoribus, ut tradit *Gas. in l. 1. n. 51. in f. ff. solut. matr.*

75. De Medicorum Salario an huc pertineat dubitatur. Nonnulli ad classem primam referunt, *Muller. ad d. const. 28. n. 27.* propter rationem *in th. 23.* allatam. Et sanè fatendum est, videri quidem hac in re magis privilegiati quam juris periti, si quidem in personæ conservationem curam & industriam contulere *l. 1. §. medicorum. 1. de var. & extand. cognit.* ubi justior dicitur causa medicorum quam aliorum professorum. Inde tamen non rectè inferitur, nos illam aliis præferre oportere, cum legumlatores id non fecerint. Multa justiore præ se ferunt causam, quæ tamen idcirco in jure non præferuntur, aut ulla prærogativa sunt donata. Neque dici potest, quod Salarium de cujus prærogativa quæritur, in ægroti conservationem sit insumptum, ut ad impensas in ægrotum factas referri debeat, si quidem cura saltem & industria hic consideratur, in qua cum advocatione causarum hoc loco medici comparantur. *Svevius all. loc.*

76. Denique creditor cujus pecunia aliis creditoribus privilegariis satisfactum est, privilegium habet, *d. l. ventri. 9. §. fin. ff. de privil. cred.*

Classis

Classis VII. & ultima.

77. Tandem & ultimò: Satisfactis prioribus creditoribus, siquid residui manet, quod rarò in tali concursu creditorum contingere solet, chirographarii, quibus ex chirographo tantùm sine pignore pecunia debetur *l. un. C. etiam ob chirogr. pec. pign.* & personales debitores, in tributum pro rata ejus, quod debetur sine ulla prærogativa, nulla habita ratione temporis, admittuntur. *d. const. 28. in f. Und leßlich / l. 6. C. de bon. ant. jud. poss. l. procuratoris 5. §. planè. ff. de tribut. act.* Ratio est, quia licitum est debitori per cumulum creditorum facere deteriorem causam creditorum neque dominium neque hypothecam neque privilegium habentium. *l. 1. §. ex contrario. ff. de separat.* & ideo in chirographariis creditoribus non attenditur tempus, quam rationem memoria tenendam esse monet *Strach. de decoct. tit. qui pot. iu bon. de coct. n. 16.* Personalem autem debitorem intelligimus eum, qui sine chirographo & privilegio nudam personam obligatam habet; obligatio enim etiam absq; chirographo consistere potest; cum plerumq; ob probationem faciliorem saltem contractibus accedere soleat. *l. 4. de pignor. & hypoth. l. 4. ff. de fid. instrum.* & ejusdem juris censeatur, modo de debito aliter constat. *d. const. 28. in verb.* Oder andere Nachrichtung ihrer Schulden halben vorzulegen haben.

78. Inter simplices personales creditores is in obtinendo suo potior est, cui prius debitor solvit. *l. 6. §. 2. de reb. ant. jud. poss. Vital. de Camban. d. loc. n. 11.* Extra privilegia enim & hypothecas, creditor vigilando suam conditionem meliorem facere potest, cum jura vigilantibus scripta sunt. *l. pupillus. 24. in f. ff. qui in fraud. cred. l. summa. 21. ff. de pecul. & in pari causa potior est conditio occupantis l. 3. ff. quod cum eo l. 128. ff. de R. 7.* Quare iniquum foret solutionem creditori industrio factam, ab aliis retractari debere, cum negligentia suæ expensum ferre debeant *d. l. pupillus. 24.* Et unicuique sua mora &

negligentia noceat. *l. 173. §. 2. ff. de R. 7. d. l. 6. §. 2.* sic potior est is qui prius damnato creditore, ex causa iudicati pignus accepit, idque antequam bona à creditoribus possideantur; bonis namque possessis omnium par creditorum incipit esse conditio *d. l. quod a. 6. §. sciendum. 7. l. 24. in f. ff. quæ in fraud. credit. l. 12. ff. de reb. aut. jud. poss.*

79. Quod diximus vigilantium & occupatum meliorem esse conditionem, hoc fallit in tributaria actione, ubi non est melior occupantium & vigilantium causa, sed omnes occurrunt & in tributum vocantur privilegiariis & hypothecariis exceptis. *l. procurat. 5. §. 17. ff. de tribut. act.* & ideo si creditor à mercatore, qui suum decoxit, sibi satisfieri petat, jure provi- sum est, ut non solvatur, nisi præstita cautione se pro rata refu- surum, si alius creditor postea emerferit. *d. l. 5. §. fin.* Idq; ra- tione mercaturæ & negotiationis singulariter receptum est propter rationem quam reddunt, quod quilibet magis merci quam personæ credere censetur, quod secus est in aliis actio- nibus quæ ratione seu occasione negotiationis seu mercaturæ non dantur creditoribus, quibus sine cautione satisfieri de- bet, & qui primi veniunt, suum auferunt. *l. fin. §. præfatam C. de jur. deliber. l. summa cum ratione. ff. de pecul. Strach. all. loc. num. 34.*

80. Coronidis loco quæstionem illam difficilem & in- tricatam adnectere placet: An quod uni ex creditoribus solu- tum est, ab aliis revocari possit? In qua quæstione distinguen- dum est: Aus res vel pecunia in qua creditor anterior volens eam revocare habet hypothecam, adhuc extat; & tunc du- bium non est, præsertim quando debitor solvendo non est, quod actione hypothecaria possit incumbere rei & istam re- vocare per *l. si fundus. §. in vindicatione de pignor. & hypoth. Gail. 2. obs. 25. n. 16. Peregrin. de jur. fisc. lib. 6. tit. 6. n. 8. Afflict. decis. 190. n. 4. Consult. const. Sax. d. p. 3. q. 8. n. 1.* quia hypotheca est actio realis & datur contra quemcunque possessorem tertium. *l. distractus. 14. & l. debitorem. C. de pignor. & hypoth. & res quæ- libet cum suo onere transit. l. 67. ff. de contrab. empt.* Aut res
non

non extat, & siquidem dolo desit possidere convenire poterit ac si possideret. *l. 15. qui dolo. ff. de R. V.* si vero bona fide consumpta est, & perempta; tunc subdistingitur: Aut creditor qui vult condicere rem vel pecuniam alteri solutam, & bona fide consumptam non solum habet hypothecam sed etiam privilegium personale & is admittendus est, ut fiscus, & de eo non est controversia per *l. pecunia. 7. C. de privil. fisc. & l. deferre. §. fin. de jur. fisc.* An vero idem sit in quocunque creditore priori privilegium simul cum hypotheca habenti, ut Muliere, mutuante in refectione &c. maxime controversia est. Communis opinio est quod sic: ut refert. *Afflict. in d. decis. 190.* pro qua adducuntur. *l. ex facto. §. ult. ff. de pecul. l. sed an hic. ff. quod eum eo, & l. ult. §. ex p. prefatam. C. de jur. delib.* Et ita pronunciatum esse in causa & privilegio dotis testatur *Covarruv. pract. quest. tom. 2. c. 29. propter l. 2. C. de privil. fisc.* ubi fisci privilegium dori competit, & æquiparantur. A qua tamen *Covarruv. in precedentibus* dissentire videtur, cum dicit, communem opinionem non esse omnino certam, & in fisco fortassis esse specialem decisionem *in d. l. pecunia 7.* Aut creditor solummodo habet hypothecam absque privilegio personali, & non debet admitti contra eum qui bona fide solutionem istius, quod sibi debetur accepit & expendit, sed damnum suæ negligentia imputare debet. *l. pupillus 24. ff. quæ in fraud. cred. l. si non expedient. §. 2. ff. de reb. aut. jud. poss.* præsertim cum inde absurdum sequeretur revocationi esse locum, re non extante, & sic totus mundus litibus vexaretur, nec litium esset finis, & ita pronunciatum esse in prætorio Regis Neapolitani, etiam si plures viri doctissimi & maximi nominis apud Italos contrarium consulti respondissent, refert *Covarruv. d. loc. ex Matth. de Afflict. d. decis. Neapol. 190. Diss. Sirachha. in tr. de decoct. tit. qui pot. in don. decoct. n. 30. Kopp. quest. ult. decis. n. 10.* nec interest ex onerosa causa vel lucrative creditor eam percepit, cum jura indistinctè loquantur & omnes interpretes ita sentire videantur. *Covarr. d. loc. n. 3. Peregrin. de jur. fisc. lib. 8. tit. 8. num. 8. Diss. Joan. Fab. in §. item si quis. n. 25. Inst. de action.* Aut saltem habet

privilegium personale tantum, & similiter non admitti ad revocationem verius est. *Covarr. d. loc. ubi Capitii sententiam decis. 78.* contrarium eximantis reprobatur. Aut denique nullus creditorum habet hypothecam vel personale privilegium, sed omnes sunt æquales; & revocationi locus non est, secundum tamen distinctionem *in preced. th. 78.* allatam, modo ei per gratificationem non sit solum, aut per importunitatem à debitore extortum, sed iuste per iudicem impetratum. *l. 24. ff. Quæ in fraud. credit. l. quod a. §. Apud Labeonem. ff. eod.* Vide eleganter sic distinguentem *Benst. ad d. l. admonendi. p. 486.*

81. Ultimo notandum quod majori parti creditorum circa solutionis remissionem placuerit, idem & reliquis displicere non posse, nisi quis sit hypothecarius. *l. rescript. 10. ff. de pact. l. diem. §. si plures. ff. de recept. qui arbit. & omnes facere videantur, quod major pars facit. l. 19. ff. ad municip. si modo omnes citati sunt. l. si preced. 58. §. 1. ff. mandat.* Ad unumquemque enim actum citandi sunt, quorum interest, alioquin non valet. *47. de Re iudic. l. 39. de Adopt.*

Hæc de materia prioritatis creditorum breviter posuisse sufficiant, quæ minus sufficienter proposita ex aliis autoribus & praxi suppleantur.

Præstan-

*Præstantissimo Domino Respondenti
amico optimo.*

Quando lubet Sâlicos mox permutare penates,
Fortuna ad patrios te revocante lares,
Ede prius specimen studii melioris & artis,
Quas genius longo tempore legit opes,
Exsere doctrinæ neruos & flumina pande,
De te iudicium publica rostra ferant.
Jam digestorum sinuosa volumina, toto
Quidquid & Astræa in corpore juris habet,
Quidquid habet Saxo, feudorum quidquid & usus,
Omnia Mnemosinæ sunt bene nota tuæ.
Nil prodest latebris absconsa scientia cæcis,
Quæ censuram hominum non fugit, illa placet.
Sic quem suscepit doctum Salana, remittet
Auctum majori laude & honore domum.
Tuq; tuum quamvis testem sub pectore gestes,
Hoc tamen ellogio pulcrior esse potes.

*Joannes Gryphiander J. V. D.
Histor. & Poës. Prof. publ.*

DA SENI, pura flos illibate Themistos,
Nec non legiferi prodiga mellis apis,
Quam tua commonstrat tibi virtus, scande cathedram,
Et pete divina sancta theatra Dices.
Quæ sit civilis, vel quæ sit copia juris
Saxonici, doctè trade, tuere, doce.
En tibi claustra patent unquam mortalis Honoris,
Pervius & lato tramite Laudis apex:

Sic

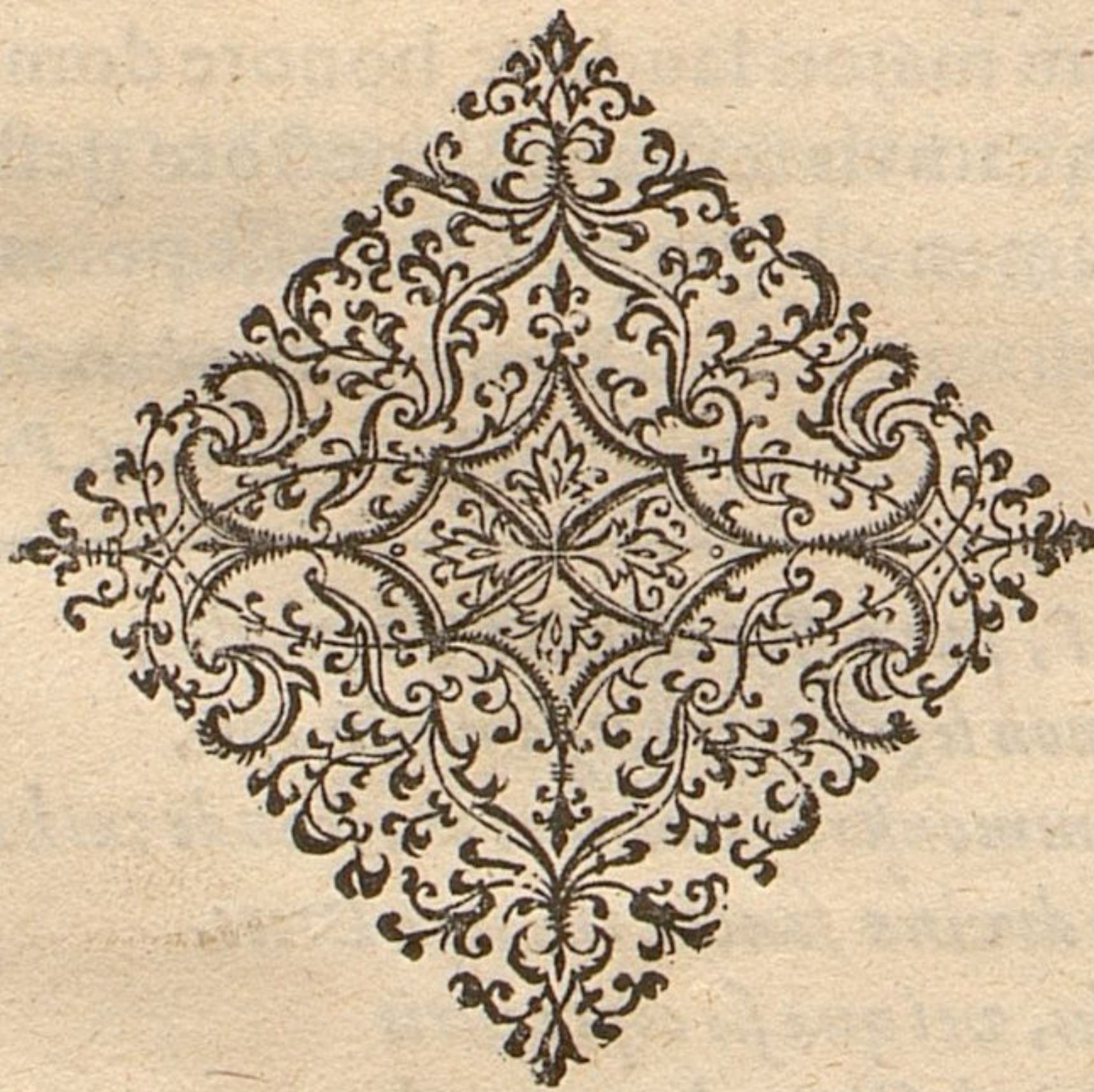

*Sic tibi Justinianus opes committet opimas
Juris ut indages abdita sensa diu.
Sic te fama feri tollet de pulvere vulgi,
Ut videas turbam repere plebis humi.
Hæc sudoris erunt certissima præmia, pernox
Quæ sibi promeruit cura, laborq; vigil.*

L. Mq; scrib.

Johannes Schroterus.

F I N I S.

05 A 1302

ULB Halle

3

003 780 783

VD17

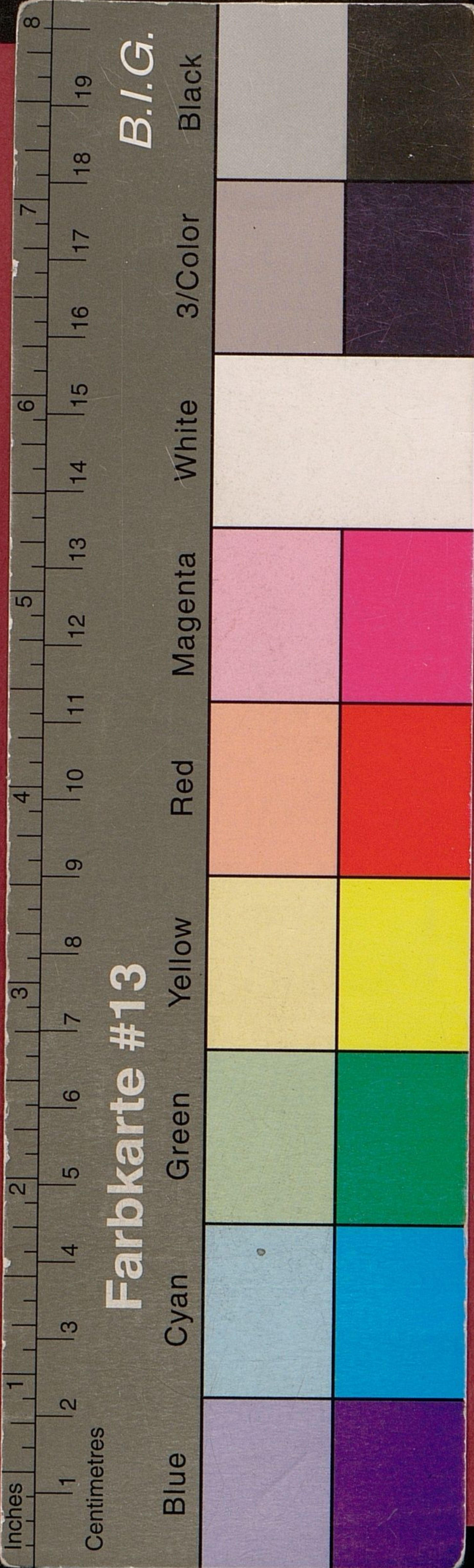
ok

DISPUTATIO JURIDICA
UTILISSIMAM ET
COTTIDIANAM DE PRIO-
RITATE ET CONCURSU CREDITORUM
materiam tam secundum jus Civile quam
Saxonicum succinctè exhibens.

Quam

ADJUVANTE DEO

*Ex autoritate & permisso Amplissimorum Jctorum in
florentissimà Academià SALANA,*

SUB PRÆSIDIO

Amplissimi & Consultissimi Viri,

Dn. DOMINICI ARUMÆI JCTI
eximii, Antecessoris publici, nec non dicasterii
provincialis ac Scabinatus Adfessoris solertissimi
Præceptoris sui summè honorandi.

*Publica censura in Jctorum Auditorio
exponet*

GEORGIUS DASENIUS ROSTOCHIO-
MEGAPOLITANUS,

Ad diem ³ Decembr. Anno 1614.

J E N Æ,

TYPIS HENRICI Rauchmauls.